

Üniversite Sınavına Oshrado İle Hazırlanan Gençlerin Deneyimlerinin Okul Sosyal Hizmeti Kapsamında Değerlendirilmesi: Nitel Bir Araştırma

Evaluation of The Experiences of Young People Who Prepared for The University Exam With Oshrado In The Scope of School Social Service: A Qualitative Research

Damla ÇALAP¹, Umut YANARDAĞ²

¹ Sosyal Hizmet Ana Bilim Dalı, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi-Yüksek Lisans Öğrencisi, calapdamla@gmail.com ORCID ID 0000-0001-6864-3828

² Sosyal Hizmet Bölümü, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, uyanardag@mehmetakif.edu.tr ORCID ID 0000-0001-6854-1987

Öz

Bu araştırma üniversite sınavına internet tabanlı bir platform olan Oshrado ile hazırlanan lise ve lise mezunu öğrencilerin sınava hazırlık sürecindeki deneyimlerinin ortaya konulması amacıyla nitel araştırma yöntemi kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Çalışma grubu kartopu örnekleme yöntemi ile belirlenmiş olup 28 Oshrado dinleyicisi, 2 kurucu öğretmen toplamda 30 kişi ile yarı yapılandırılmış görüşme yapılmıştır. Her iki grup için ayrı görüşme formları hazırlanmış ve görüşmeden elde edilen veriler içerik analizine tabi tutulmuştur. Nitel veri analiz programı olan MAXQDA 2020 ile kodlamalar yapılmış ve kodlamalar yapıldıktan sonra temalar ve alt temalar belirlenmiştir. Araştırmanın bulgularında katılımcıların sınav döneminde eğitimsel, sosyal, psikolojik ve kültürel birçok yönden Oshrado'nun gerçekleştirmiş olduğu yayınlardan yararlandığına ulaşılmıştır. Bu kapsamda araştırmada Oshrado'nun işlevlerinin dijital bir okul sosyal hizmeti uygulaması olarak ele alınabileceği ve günümüzde bu yapıya benzer alternatif bir uygulamanın ortaya konularak sınav dönemindeki gençlerin desteklenmesine yönelik koruyucu ve önleyici dijital bir okul sosyal hizmeti modelinin geliştirilebileceği ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Anahtar kelimeler: Okul sosyal hizmeti, dijitalleşme, üniversite sınavına hazırlık.

Abstract

This research was carried out using qualitative research method in order to reveal the experiences of high school and high school graduate students who prepared for the university exam with Oshrado, an internet-based platform, during the exam preparation process. The study group was determined by the snowball sampling method, and semi-structured interviews were conducted with a total of 30 people, 28 Oshrado listeners and 2 founding teachers. Separate interview forms

Makale Atfı: Çalap, D. ve Yanardağ, U. (2024). Üniversite Sınavına Oshrado ile Hazırlanan Gençlerin Deneyimlerinin Okul Sosyal Hizmeti Kapsamında Değerlendirilmesi: Nitel Bir Araştırma. *Türkiye Sosyal Hizmet Araştırmaları Dergisi* 8(1), 13-33.

DOI: 10.55109/tushad.1438834

Alındı 17.02.2024

Kabul Edildi 25.06.2024

Yayımlandı 30.06.2024

Telif hakkı: © 2021 yazarlar tarafından. Lisans Sahibi Türkiye Sosyal Hizmet Araştırmaları Dergisi, Rize, Türkiye.

Bu makale, Creative Commons Attribution (CC BY) lisansının (<http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>) hüküm ve koşulları altında dağıtılan açık erişimli bir makaledir.

¹ İletişim kurulacak yazar: Damla ÇALAP, calapdamla@gmail.com

were prepared for both groups and the data obtained from the interviews were subjected to content analysis. Coding was done with MAXQDA 2020, a qualitative data analysis program, and themes and subthemes were determined after coding. The findings of the research revealed that the participants benefited from Oshrado's broadcasts in many educational, social, psychological and cultural aspects during the exam period. In this context, the study tried to reveal that the functions of Oshrado can be considered as a digital school social service application and that a protective and preventive digital school social service model can be developed to support young people during the exam period by introducing an alternative application similar to this structure.

Key words: School social work, digitalization, university exam preparation.

1. Giriş

Sosyal hizmet mesleğinin tarihçesine bakıldığında, sosyal hizmet uygulamalarının, çağın ihtiyaçlarına göre yeniden biçimlendiğini söylemek mümkündür. Karşılaşılan sorunlar, hedef grupların ihtiyaçları, sosyal politikalar gibi çeşitli unsurlara göre belirlenmekte olan bu şekil alma hali, günümüzde teknolojiden etkilenmektedir. Bilgi teknolojisinin hızla değiştiği, sosyalin sanallaştığı günümüzde, sosyal hizmet alanında dijital uygulamalar her geçen gün gelişmektedir. Günümüzde her alanda yaygın bir şekilde kullanılan teknoloji mikro, mezzo ve makro boyutta uygulama alanına sahip olan sosyal hizmet mesleğinde de görünür olmaya başlamıştır (Karasoy ve Yıldırım, 2023). Bu durum dijital sosyal hizmet uygulamalarının neler olabileceği sorusunun yanıtının önemini her geçen gün artırmaktadır.

Dijitalleşmenin etkisi ile yeni bir toplum yapısı oluşmakta ve toplumsal yapıdaki bu dijital dönüşüm birçok mesleği etkilediği gibi sosyal hizmet mesleğinin de müdahale yöntemlerini ve müracaatçılara sunmuş olduğu hizmet modellerinde değişim ve dönüşümü gerekli kılmaktadır (Gencer ve Aktan, 2021). Tarihsel olarak teknolojinin sosyal hizmet uygulamaları ile bütünleştirilmesine yönelik ölçülü bir yaklaşım sergilenmesine rağmen farklı nüfus grupları için çeşitli ortamlarda, müracaatçıların ihtiyaçlarına uygun profesyonel uygulamalar gerçekleştirme noktasında inovatif teknolojilerin kullanılması ile olumlu sonuçlar elde edilmeye başlandığı görülebilmektedir (Selçuk, 2022). Bu bakımdan sosyal hizmet uzmanlarının hizmet sunmuş olduğu gruplara yönelik geleneksel uygulama yöntemlerine ek olarak müracaatçıları destekleyecek şekilde özgün ve verimli olabilecek yöntemleri oluşturması ve uygulaması önemli olmaktadır (Reamer, 2013). Bu çalışma, 2015-2020 yılları arasında üniversite sınavlarına OSH (Onur Soğuk Hoca) Radyo ile hazırlanmış gençlerin radyo deneyimleri üzerinden dijital okul sosyal hizmet uygulamalarının nasıl geliştirilebileceğini tartışmak amacıyla. Bu amaç çerçevesinde önce gelişimsel özellikleri ve ihtiyaçları açısından gençler ele alınacak ardından OSH Radyonun gençlere yönelik sunmuş olduğu psiko-sosyal hizmetlere değinilecek ve OSH Radyo deneyimi çerçevesinde dijital sosyal hizmet uygulamalarının nasıl gerçekleştirileceği tartışılacaktır.

2. Kuramsal Çerçeve

2.1. Ergenlik Dönemindeki Gençler ve Gençlerin Psiko-Sosyal İhtiyaçları

Türkiye’de temel ve orta öğretim 12 yıllık bir süreci kapsamaktadır. Bu süre içerisinde üniversite sınavına girecek olan gençler gelişim evresi bakımından orta ergenlik döneminin sonunda ve/ veya geç ergenlik dönemi içerisinde yer almaktadır. Ergenlik (Adölesan) dönemi, çocukluk ve yetişkinlik arasında olan, bireylerde fiziksel, psikolojik ve sosyal yönden çeşitli değişim ve gelişimlerin yaşandığı büyüme ve olgunlaşma dönemi olarak belirtilmektedir (Duyan vd., 2017). Gençlerin içinde bulunduğu gelişimsel koşulların anlaşılabilmesi için bu dönemin özelliklerinin iyi değerlendirilmesine gereksinim duyulmaktadır.

Derman (2008) orta ergenlik dönemini 15-18 yaş arası olarak ele almaktadır. Bu dönemde ergen bireylerde bireyselleşme ön plana çıkmakta, ebeveynlerinden ayrışma ve kendini bir birey olarak kabul ettirme, duygusal açıdan anne ve babadan uzaklaşma ve duygusal durumlarını akran ilişkilerine kanalize etmektedir. Bu yaş grubundaki bireyler risk durumlarının daha az farkındadır. Kendilerinde her şeyi yapabilme gücü olduğunu düşünmekte ve bağımsız olmayı istemeleri ebeveynleri ile fikir ayrılıkları içerisinde olmalarına neden olmaktadır. Geç ergenlik dönemi ise, 18 yaş civarında başlayan ve kimlik duygusunun gelişimi ile sona eren dönemdir. Bu dönemdeki ergen bireyler akademik ve sanatsal faaliyet arayışı içerisinde ve geliştirmiş olduğu sosyal bağlar ile kendini daha iyi tanımakta ve bir gruba/topluluğa yönelik aidiyet hissi yaşamaktadır. Bu dönemin sonu itibarıyla kimlik duygusu gelişen bireylerde *yakın ilişkiler kurma, ilişkilerini sürdürme, iş ve eş seçebilme* ve toplum içerisinde yetişkin rollerine sahip olma vb. beceriler gelişmektedir. Bu dönemde belirli bir yere ait olma hissi gelişmekte, bireylerin kendisine, başkalarına ve geleceğe yönelik farkındalığı artmakta ve toplumun kültürel geleneklerine yönelik bir kabul süreci içerisinde girmektedir.

Ergenlik dönemindeki bireyler yeni tecrübeler ve çeşitli serüvenlere açık bir konumda olmakla birlikte bu dönemdeki bireyler için arkadaşlık ilişkileri, arkadaşları arasında kabul görme, belirli bir gruba ait hissetme gibi faktörler büyük bir öneme sahiptir (Şahin & Çövenner Özçelik, 2016) ve akran ilişkileri ergen bireyin rahat bir şekilde toplumsal ilişkiler kurmasına imkân sağlamakta, arkadaşları ile yardımlaşmasını,

duygusal paylaşımlarda bulunmasını, işbirliği içerisinde olmasını ve çeşitli toplumsal becerileri geliştirmesini sağlamaktadır (Bayhan & Işıtan, 2010). Bu bakımdan ergenlerin sağlıklı akran ilişkileri kurmaları psiko-sosyal gelişimleri açısından önemli bir yere sahiptir.

Ergen bireyler üniversite sınavına hazırlık aşamasında oldukları orta ergenlik döneminde aile, okul ve sosyal çevre tarafından çeşitli baskılara maruz kalabilmektedir. Genç (2016) tarafından yapılan araştırmada öğrencilerin ailelerinin kendilerine sunmuş oldukları desteğin boşa çıkacağı endişesi, çevre tarafından baskı altında olma durumu, ailelerinin ve öğretmenlerinin yüksek bir beklenti içerisinde olması, sınava yeteri kadar hazırlanamama veya sınav esnasında yeterince potansiyelini gösterememe vb. durumlar karşısında öğrencilerin olumsuz olarak etkilendiği ortaya konulmuştur. Hem ergenlik döneminin yaratmış olduğu değişimler hem de bireylerin kariyer gelişimleri için bir adım olan sınavların öğrenciye yarattığı stres, istediği üniversite ve bölümü kazanma ve meslek seçimi gibi çeşitli faktörler öğrenciyi çok fazla etkilemektedir. Bundan dolayı bu dönemde öğrenciyeye yol gösterici bireylerin (öğrenmenler, danışmanlar ve aileler vb.) varlığı büyük bir öneme sahiptir (Okutan & Göncü Akbaş,2019).

Ergenlik dönemindeki bireylerin psiko-sosyal gelişimlerine etki eden bir diğer faktör de kitle iletişim araçlarıdır. Günümüzde ilerleyen teknolojik gelişmeler ile birlikte genç nesil bilgilenme, eğlenme, sosyal bağlantılar kurma, kişisel destek ve tavsiye almak için teknolojinin sunmuş olduğu olanaklardan yararlanmaktadır (Mishna vd., 2012). Teknolojideki gelişmelerle birlikte sosyal ağların ortaya çıkması ve bu sosyal ağların popülerliğinin artması iletişim ve etkileşimde yeni bir sosyalleşme sürecine girilmiş olduğunu göstermektedir (Karagülle & Çaycı, 2014). Zaman ve mekân açısından dezavantaj oluşturabilecek durumların ortadan kalkmasını sağlayan sosyal ağlar, sosyalleşmenin önemli bir parçası olarak varlığını sürdürmektedir (Konuk & Güntaş, 2019). Sosyal ağlar aynı zamanda eğitim süreci kapsamında da kullanılabilir ve hem öğrencilerin hem de öğretmenlerin iletişim becerilerini güçlendirmekte, katılımı arttırmakta, akran bireylerin birbiri ile yardımlaşmasını sağlamakta ve işbirliği içerisinde bir öğrenmenin yürütülmesine ortam oluşturmaktadır (Toğay vd., 2013).

2.2. OSH Radyo (Onur Soğuk Hoca Radyo)

Üniversite sınavına hazırlanan öğrencilere edebiyat dersi anlatımının yapıldığı, rehberlik hizmetinin sunulduğu, gerçekleştirilen yayınlar ile öğrencilerin sosyal ve kültürel açıdan desteklendiği bir öğretmen ve öğrenci radyosu olan Onur Soğuk Hoca Radyo kısa adıyla Oshradio, Twitter üzerinden hashtag oshradio aracılığıyla iletişimin sağlandığı internet tabanlı bir radyodur. 2015 yılında yayın hayatına başlayan ve 2020 yılına kadar aktif bir şekilde devam eden, tamamen gönüllülük esaslı ile iki eğitimci tarafından oluşturulan ve üniversite sınavına hazırlanan öğrencilere ilk başta rehberlik sağlamak amacıyla kurulan ancak daha sonra sınava yönelik edebiyat derslerinin anlatıldığı bir platform olarak varlığını sürdürmüştür (TedxTalks, 2017).

İlerleyen süreçlerde ders anlatımının yanı sıra çeşitli şiir, müzik, radyo kitap ve rehberlik yayınları yapılmıştır. Hem sınav sürecinde hem de sınav sonrasındaki süreçte haftanın belirli günleri düzenli olarak rehberlik alanında deneyimli bir uzmanın öğrencilere üniversite tercihlerini nasıl yapması gerektiği, dikkat edilmesi gerekenlerin anlatıldığı, öğrencilerin psikolojik açıdan desteklendiği ve yönlendirildiği çeşitli yayınlar gerçekleştirilmiştir. Tercih dönemlerinde gerek uzmanların katıldığı gerekse üniversite okuyan öğrencilerin yayınlara konuk olduğu ve kendi üniversitesini, bölümünü ve şehri tanıttığı tercih yapacak öğrencilere yol gösterdiği çeşitli yayınlar da gerçekleştirilmiştir. Bu yayınlar sayesinde üniversite tercihi yapacak öğrenciler Oshradio hashtag'i aracılığıyla tercih etmek istediği okul veya bölümden insanlarla birebir etkileşim kurarak onlardan gerek bilgi alma gerekse kazandıktan sonraki süreçte sosyal ilişkiler geliştirme ve sürdürme noktasında önemli bir etkiye sahip olmuştur.

Öğrencilerin radyo ders esnasında Oshradio hashtag'i aracılığı ile iletişim kurdukları ve buradaki etkileşimler sonucunda birbirlerini takip ettikleri kişiler ile bir radyo arkadaşlığı geliştirdiği bilinmektedir. Bu arkadaşlık ilişkileri sadece sanal ortamla sınırlı kalmamış şehir buluşmalarına, ev arkadaşlığına hatta romantik ilişkilere varan sosyal ve duygusal ilişkiler geliştirilmesinde rol oynamıştır.

Oshradio'da hem derslerin daha akılda kalıcı olması hem de öğrencilerin kültürel yönlerinin geliştirilmesi amacıyla yazar, şair ve sanatçıların konuk alındığı yayınlarda gerçekleştirilmiştir. Öğrenciler

konuklara sormak istedikleri soruları Oshradio hashtag'i ile yöneltmişler ve bu tür yayınlar ile hem öğrencilerin genel kültürüne katkı sağlanmış hem de sınav döneminin yaratmış olduğu olumsuz etkilerden uzaklaşılmasını ve öğrencinin motive olmasını sağlamıştır. Kültürel açıdan öğrenciyi besleyen yayınlardan bir diğeri de radyo kitap yayınlarıdır. Bu yayınlar hem dinleyiciler hem de radyo programını gerçekleştiren kişilerce interaktif bir şekilde gerçekleştirilmiştir. Belirlenen bir kitap hakkında değerlendirme yapma, yazarın bilinen ve bilinmeyen özellikleri hakkında sohbet etme şeklinde gerçekleşen yayınlar olmuştur. Oshradio'da öğrencilere ders sonrasında müzik yayınları da yapılmıştır. Belirli günlerde yapılan "3. Yeni" adındaki programlarda belirli bir tema belirlenerek o temanın üzerinden yayınlar gerçekleştirilmiş yine bu programlarda şiir dinletileri, müzik yayınları dinleyicilerin de konuk olarak katıldığı yayınlar gerçekleştirilmiştir.

Sınav sürecinden sonra öğrencilerin üniversiteye yerleşmesiyle birlikte üniversite öğrencilerine yönelik olarak "Yurttan Sesler" adında da bir program yapılmış ve öğrenciler üniversiteye yerleşmelerine rağmen yine de bu programları dinlemeye, Oshradio ile olan iletişimini, etkileşimini sürdürmeye devam etmiştir. Özetlemek gerekirse Oshradio üniversite sınavına hazırlanan öğrencilere yönelik eğitimsel, sosyal, kültürel ve psikolojik olmak üzere birçok işleve sahip olan, öğrencilerin radyoda etkin olduğu, katılımcı olarak katılıp programlarda yer aldığı, interaktif bir şekilde yayınların gerçekleştiği ve gönüllülük esasına dayalı, kar amacı gütmeyen bir oluşum olmuştur.

2.3.Gençlere Yönelik Sosyal Hizmet Uygulamaları: Okul Sosyal Hizmeti

Ülkemizde sosyal hizmet mesleğinin çalışma alanının dezavantajlı gruplar olduğu bilinmektedir ve bu kapsamda gününün büyük bir bölümünü okullarda geçiren çocuk ve ergenlerin dezavantajlı grup kapsamında yer aldığını söylemek mümkündür (Abay & Keleşoğlu, 2016). Her ne kadar ülkemizde resmi olarak uygulamaya geçmemiş olsa da bu dezavantajlı gruplara yönelik sosyal hizmet mesleğinin bir uygulama alanı olan "okul sosyal hizmeti" bulunmaktadır. Duman (2014)'a göre okul sosyal hizmeti, okul çağındaki bireylerin yüksek yararını esas alan, çocukların, gençlerin ve ailelerinin ekonomik, sosyal ve psikolojik gereksinimlerinin belirlenmesini sağlayan, bu ihtiyaçların giderilmesinde toplumun kaynaklarını harekete geçirerek gerekli işbirliği, koordinasyon ve ekip çalışması doğrultusunda yürüten, mesleki bilgi, yöntem ve etik ilkeler ışığında uygulamayı gerçekleştiren ve sosyal hizmet uzmanları tarafından yürütülen bir uygulama alanıdır.

Okul sosyal hizmet uzmanlarının rol ve sorumlulukları arasında dezavantajlı durumda olan öğrenci ve ailelere savunuculuk yapma, ailelerin endişelerinin giderilmesi için okul idaresi ile görüşmeler gerçekleştirmek, okul ve ev arasında iletişimin sürekliliğini sağlamak, ailelerin çocuklarının gereksinimleri hakkındaki farkındalıklarının artırılmasını sağlamak, öğrencilerin genel durumları ile ilgili öğretmenleri ile istişarelerde bulunmak ve gerekli durumlarda öğrenci ve ailelerin toplumun diğer kurumlarına yönlendirilmesi ve iyilik hallerinin güçlendirilmesi vb. bulunmaktadır (Dupper, 2003).

Okul sosyal hizmeti çocuk ve gençlerin stresli ve zorlu yaşam durumları karşısında bir sosyal destek sistemi olarak onları korumayı amaçlamaktadır (Karataş vd., 2014). Öğrenciler *bireysel*, *ailevi*, *sosyal*, *çevresel* ve *sistem kaynaklı* olmak üzere birçok problem ile karşılaşmaktadır (Aktan, 2018). Bu sorunlar kapsamında yoksulluk, aile içi sorunlar, şiddet, ihmal ve istismar, hastalık, engelli olma hali, suça yönelme (Özbesler & Duyan, 2009), akademik başarısızlık, okul terki, yeteneği oranında başarı gösterememe (Abay & Keleşoğlu, 2016), madde bağımlılığı, ergen hamileliği (Aktan, 2016) vb. yer almaktadır. Bu sorunlar göz önüne alındığında okul sosyal hizmeti uygulaması ev, okul ve toplum arasında önemli bir köprü görevi görmektedir (NASW, 2012). Okul sosyal hizmet uzmanları, çocuk ve gençlerin içerisinde bulunduğu gelişimsel dönemleri göz önünde bulundurarak bireyleri aile, okul ve sosyal çevresi içerisinde ele almaktadır (Duman, 2014) ve bu bakımdan okuldaki diğer meslek elemanlarından ayrılmaktadır (Ceyhan & Özbesler, 2021). Sosyal hizmet uzmanları sorunları ekolojik yaklaşım ve güçlendirme perspektifinden ele alarak öğrencinin lehine bir uygulama gerçekleştirmekte ve bu uygulamalarını okul sistemi içerisinde yer alan idareciler öğretmenler, rehberlik ve psikolojik danışman gibi meslek elemanları ile multidisipliner olarak gerçekleştirmektedir (Dağ, 2017). Öğrencinin akademik başarısını etkileyen sorunlarla mücadele edebilmek için multidisipliner çalışmalar, kurum ve kuruluşların ortak çalışmaları ve toplumsal katılım önemli bir yere sahiptir. Bu ortaklaşa çalışmaların bütüncül bir yaklaşım çerçevesinde

ele alınması, okul ve öğrencilerle bir araya getirilmesi gerekmektedir. *“Bu okul toplum işbirliği yaklaşımları, dünyada okul sosyal hizmetinin de başlangıcını oluşturmaktadır. Günümüzde ise, okul sosyal hizmetinin uygulandığı ülkelerde, ‘okul-bağlantılı hizmetler’ olarak adlandırılmakta ve okulların sosyal hizmet birimlerinde sağlanan hizmetlerden birisi olarak kabul edilmektedir.”* (Yeşilkayalı, 2017).

2.4.Sosyal Hizmet ve Dijitalleşme

Teknolojik gelişmeler insan ilişkileri başta olmak üzere tüm sosyal ilişkilerde, insan davranışlarında ve hizmet veren kurum ve kuruluşların yapısında değişimlere sebep olmuş ve sosyal bilimlerin tüm alanlarında olduğu gibi sosyal hizmet uygulamalarında da kaçınılmaz bir değişim ve dönüşüm gerçekleşmiştir (López Peláez & Marcuello-Servós, 2018; Yanardağ, 2020). Bu değişim ve dönüşüm insan yaşamının her alanında etkin olmuş ve sosyal hizmet mesleği bu gelişmelerden teorik ve pratikte etkilenmiştir (Birinci, 2023). Sosyal hizmet mesleğinin çalışma ortamları olan kamu kurumları, özel sektör, yerel yönetimler ve sivil toplum kuruluşlarının hizmet sunumlarında dijitalleşmeye yönelik hareketlilik başlamıştır (Akgümüş vd., 2021). Bu bakımdan sosyal hizmet uzmanlarının müracaatçılara sunmuş oldukları hizmetlerde bilgi ve iletişim teknolojilerinin kullanılması dijital sosyal hizmet alanını görünür kılmıştır (Başçillar vd., 2022). Kamu ve yerel kurum/kuruluşlar tarafından sunulan hizmetlerde “e-kurumlar” olarak ifade edilen “e-devlet” “e-vatandaş”, “e-imza” “e-hizmetler” gibi dijital ortamlar aracılığıyla hizmet sunulmaya başlanmıştır (Akgümüş vd., 2021).

Sosyal hizmet mesleğinin toplumda dezavantajlı (engelli, yaşlı, kadın, çocuk ve genç vb.) olarak nitelendirilen kesimlere yönelik hizmet sunumunda bulunduğu bilinmektedir. Bu nedenle sosyal hizmet uzmanları toplumdaki dezavantajlı grupların karşılaştıkları pek çok sosyal soruna yönelik çalışmalar yürütmekte ve bireylerin sosyal işlevselliklerinin artırılması, topluma kazandırılması için çeşitli inovasyon yöntemleri kullanmaktadır. Sürekli olarak değişen ve gelişen bir yapıda sosyal hizmet mesleğinin geleneksel yöntemler ile çalışması mümkün değildir ve bu nedenle de hizmet sunumunda inovatif yöntemlerin kullanılması kaçınılmaz olmuştur (Erol vd., 2021). Fidan (2020)’a göre geleneksel yöntemlerin gelişen teknoloji karşısında yetersiz olması, sosyal hizmet mesleğinin hizmet sunumunda dijital sosyal inovasyona gereksinimi görünür kılmıştır. Dijital sosyal inovasyonun kısa sürede birçok kişiye ulaşma ve daha az maliyetli olmasından dolayı avantajlı bir yapısının olduğu belirtilmiştir. Burada önemli olan nokta çalışılacak hedef kitlenin ve problemin net bir şekilde belirlenerek projelendirilmesidir. Bu kapsamda dijital araçlarla dezavantajlı birçok kişiye ulaşılarak karşılaştıkları sorunların bu yöntem vasıtasıyla çözümüne katkı sunulabilir.

Sosyal hizmet uzmanlarının teknolojinin sunmuş olduğu imkânları kullanması müracaatçılarının gereksinimlerini daha hızlı bir şekilde karşılamasını sağlamaktadır (Simpson, 2017). Bu kapsamda e-sosyal hizmet uygulamalarının birey, grup ve toplumların ihtiyaçlarının karşılanmasında müdahale stratejilerinin oluşturulması, sorun ve ihtiyaç kapsamında projelerin planlanması ve yürütülmesi, kamu politikaları oluşturulmasında rol oynadığı belirtilmektedir (López Peláez vd., 2018). Bu nedenle dijital teknolojilerin sosyal hizmet uygulaması ile harmanlanması, mesleki uygulamalara gerekli desteğin verilmesi, teknoloji kullanımına yönelik standartların belirlenerek kalıcı bir yapı haline getirilmesine ihtiyaç vardır (F. Yıldırım vd., 2020). Bu bağlamda çalışmada ele alınan Oshradio platformunun dijital bir okul sosyal hizmet araçlarından biri olabileceği her ne kadar radyo programı olarak tasarlanmış bir uygulama olsa da okul sosyal hizmeti uygulamasını destekleyici bir araç olduğu düşünülmektedir. Oshradio’nun hedef kitlesi üniversite sınavına hazırlanan ve ergenlik çağındaki gençlerdir. Bu gençlerin ortak olduğu nokta sınava hazırlık sürecinde yaşamış oldukları kaygı, stres, aile baskısı, toplum baskısı ve ergenlik döneminin de getirmiş olduğu problemlerdir. Bu nedenle sınava hazırlanan gençlere yönelik psiko-sosyal açıdan tüm gereksinimlerinin karşılanabileceği, kolay ulaşım sağlayabilecekleri ve ücretsiz olarak yararlanabilecekleri bir yapının olması büyük bir öneme sahiptir.

3.Yöntem

Araştırma, üniversite sınavına hazırlık sürecinde Twitter sosyal ağı aracılığıyla Oshradio platformu ile tanışan ve sınav sürecini bu oluşumun sunmuş olduğu destek ile geçiren bireylerin ve bu radyonun

kurucu öğretmenlerinin deneyimlerinin ortaya konulması amacıyla gerçekleştirilmiştir. Bu amaç kapsamında araştırmada sosyal olguları, insan davranışları ve bu davranışların sebeplerinin neler olduğunu derin bir şekilde ve ayrıntılı olarak anlamayı amaçlayan (Güler vd., 2015), insanların bir duruma yönelik algılarının, tecrübelerinin ve tutumlarının kapsamlı bir şekilde incelenmesini sağlayan nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Araştırmada belirli bir konu hakkında ayrıntılı ve derinlemesine bir anlayışa sahip olmadığımız olgulara odaklanmasından (A. Yıldırım & Şimşek, 2021) dolayı olgu bilim (fenomenoloji) deseni seçilmiştir. Fenomenolojik çalışma birkaç kişinin bir olgu ile alakalı yaşadıkları tecrübelerin ortak anlamını ortaya çıkarmaktadır (Creswell, 2021:287).

Bu çerçevede araştırmmanın alt amaçları;

- Üniversite sınavına hazırlanan ve aynı zamanda Oshradio dinleyicisi olan öğrencilerin radyo ile nasıl tanıştıkları,
- Öğrencilerin iletişimlerini nasıl kurdukları ve ilişkilerindeki sürdürülebilirliklerinin ele alınması,
- Oshradio'nun sınav sürecinde ve sonrasında öğrencileri psiko-sosyal açıdan nasıl desteklediğinin ortaya konulmasıdır.

3.1. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubu nitel araştırma örnekleme yöntemlerinden biri olan kartopu (zincir ağ) örnekleme ile belirlenmiştir. Kartopu veya zincir ağ örnekleme yöntemi, araştırmacı tarafından araştırmaya başlamadan önce araştırmaya uygun olabilecek özelliklere sahip olan kişiler ile görüşmeler yapılarak diğer kişilere ulaşılması noktasında gerekli tavsiyelerin alınması (Sönmez & Alacapınar, 2019) ve konu ile ilgili derin bir bilgi sahibi olan bireyler ile görüşme yapıldıktan sonra aynı özelliklere sahip olan başka bireylerinde olduğunun öğrenilmesi ile çalışma grubunun kartopu şeklinde büyümesidir (Ekiz, 2020). Süreç ilerledikçe ulaşılan isimler bir kartopu haline gelip büyüyerek devam edecek, belirli zaman sonra belirli isimler hep öne çıkacak ve görüşme yapılması gereken kişi sayısı azalmaya başlayacaktır (A. Yıldırım & Şimşek, 2021). Kartopu örnekleme yönteminde amaç *“kişiden kişiye, kişiden de olaylara ulaşarak durumların tanımlanmasıyla bilgilerin zenginleştirilmesidir”* (Creswell, 2021).

Bu kapsamda çalışma grubumuz iki başlıkta ele alınmıştır. İlk olarak üniversite sınavına hazırlık sürecinde Twitter vasıtasıyla Oshradio ile tanışan ve ilişkilerini devam ettiren bireylerden gönüllü olarak araştırmaya katılmayı kabul eden 21 kadın 7 erkek olmak üzere toplamda 28 kişi ile görüşme gerçekleştirilmiştir (Bkz. Tablo 1). İkinci olarak Oshradio'nun kurucu öğretmenleri olan 2 eğitimci ile görüşmeler yapılmıştır. Araştırmada toplamda 30 kişi ile görüşmeler sağlanmış olup bu görüşmeler katılımcıların bilgilerinin gizliliği sağlanarak Zoom programı üzerinden gerçekleştirilmiştir.

Tablo 1. Katılımcılara İlişkin Demografik Bilgiler

Yaş	Cinsiyet	Öğrenim Durumu	Bölüm
25	K	Yüksek Lisans	Hukuk
26	K	Üniversite mezunu	Sosyal Hizmet
25	K	Üniversite mezunu	İngilizce Öğretmenliği
25	K	Üniversite mezunu	Hukuk
25	K	Üniversite mezunu	İngilizce Öğretmenliği
26	E	Üniversite mezunu	Yönetim Bilişim Sistemleri
25	E	Üniversite mezunu	Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi
24	K	Üniversite mezunu	Büro Yönetimi ve Yönetici Asistanlığı
27	E	Üniversite mezunu	Hukuk
25	K	Üniversite mezunu	Türkçe Öğretmenliği
25	K	Yüksek Lisans	Çocuk Gelişimi
26	E	Üniversite mezunu	Hukuk
25	E	Üniversite mezunu	Mimarlık
26	K	Üniversite mezunu	Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık
26	E	Üniversite öğrencisi	Ekonomi
26	K	Yüksek Lisans	Sosyoloji

26	K	Üniversite mezunu	Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri
23	K	Üniversite mezunu	Türkçe Öğretmenliği
25	K	Üniversite mezunu	Tıp
26	K	Üniversite mezunu	İşletme
26	E	Üniversite mezunu	Sinema ve Televizyon
25	K	Üniversite mezunu	Gastronomi ve Mutfak Sanatları
26	K	Üniversite mezunu	Türkçe Öğretmenliği
26	K	Üniversite mezunu	Coğrafya
26	K	Üniversite mezunu	Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık
26	K	Üniversite mezunu	Türkçe Öğretmenliği
25	K	Üniversite mezunu	Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri
26	K	Üniversite mezunu	Sosyoloji
Kurucu Öğretmenlere İlişkin Demografik Bilgiler			
42	E	Üniversite mezunu	Edebiyat ve Türkçe Öğretmeni
30	E	Üniversite mezunu	Sınıf Öğretmeni/ Rehberlik ve Psikolojik Danışman

3.2. Veri Toplama Araçları

Araştırmada nitel araştırma tekniklerinden biri olan görüşme türlerinden yarı yapılandırılmış görüşme seçilmiş ve verilerin toplanmasında iki grup için ayrı olmak üzere yarı yapılandırılmış görüşme formu oluşturulmuştur. Oshradio dinleyicisi olan öğrencilere toplamda 13 soru, kurucu öğretmenler için 7 soru hazırlanmıştır. İlk soru katılımcıların demografik bilgilerini içeren bir soru olmakla birlikte diğer sorular Oshradio hakkında katılımcıların bu platformdaki deneyimlerine yönelik sorular olmuştur. Tüm katılımcılarla online ortamda Zoom programı üzerinden, ortalama 30-35 dakika görüşme sağlanmış ve yapılan görüşmeler katılımcıların onayı dahilince kayıt altına alınmıştır.

3.3. Verilerin Analizi

Araştırmada veri analizi yöntemlerinden biri olan içerik analizi kullanılmıştır. İçerik analizi, elde edilen verilerin belirli kapsam ve temalar çerçevesinde toplanması ve gerekli düzenlemelerin yapılmasını kapsamaktadır (Gürbüz & Şahin, 2018). Araştırmada katılımcıların onayı alınarak kayıt altına alınan ses kayıtları araştırmacı tarafından deşifre edilmiş ve MAXQDA 2020 programı ile kodlamalar yapılmış ve kodlamalar yapıldıktan sonra temalar belirlenmiştir.

4. Bulgular

Araştırmada hem Oshradio dinleyicileri hem de Oshradio kurucu öğretmenleri ile görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Bu kapsamda elde edilen tema ve alt temalar Tablo 2 ve 3'te şu şekilde ele alınmıştır:

Tablo 2. Oshradio dinleyicileri ile yapılan görüşmelerden elde edilen tema ve alt temalar

Temalar	Alt Temalar
Nasıl Tanıştılar?	
Oshradio aracılığıyla edinilen arkadaşlık ilişkilerinin devamlılığı	Radyo arkadaşlığı Sosyal ağ geliştirmeye destek sağlama Romantik ve duygusal ilişkilerin gelişimi Ev arkadaşlığı ilişkisinin gelişimi Dayanışma
Oshradio, öğrencileri psiko-sosyal olarak nasıl destekledi?	Rehberlik, bilgilendirme ve destek işlevi Stres ve baskıdan uzaklaşma, motivasyon sağlama Genel kültür gelişimine destek
Model Olarak Neler Yapılabilir?	

Tablo 3. Oshrado kurucuları ile yapılan görüşmelerden elde edilen tema ve alt temalar

Temalar	Alt Temalar
Radyo'dan ders anlatma fikrinin ortaya çıkışı	
Oshrado sürecinin nasıl devam ettiği ve öğrenci çıktıkları	Rehberlik/ tercih yayınları İlişkileri sanaldan reele aktarma Motivasyon yayınları Dezavantajlı gruplara hitap Etkileşimli bir yapıda ilerleme
Oshrado'nun yayın hayatının sonlanmasının gerekçesi	

4.1. Oshrado Dinleyicileri ile Yapılan Görüşmelerden Elde Edilen Bulgular

Nasıl Tanıştılar?

Araştırmaya katılanlar arasından bir kişinin Oshrado ile tanışmasının aile üyelerinden biri(abla) aracılığıyla olduğunu, ablasının oshrado'dan bahsetmesi ve ona anlatması ile dinlemeye başladığı belirtilmiştir.

Katılımcı 2 (E-25): “...aslında ben ablam aracılığıyla tanıştım. Benden bir yaş büyük bir ablam var. O üniversite sınavlarına haliyle benden bir yıl önce hazırlanmaya başladı. Tabi o edebiyat alanında Hukuk Fakültesi istediği için, edebiyat önemli bir aşamayı oluşturuyordu. Oshrado'yu Twitter üzerinden kendisi keşfetmiş ve ben de kendisi aracılığıyla deneyimleme imkanı buldum o şekilde tanıştık radyoyla...”

Liseden mezun olduktan sonra kendisini buhran dönemi içerisinde olduğunu ifade eden bir katılımcı, gelişim döneminin de etkisi ile sosyal medyayı aktif olarak kullandığı bir süreçte karşısına tesadüfi bir şekilde Oshrado'nun çıktığını ve böylelikle radyoyu dinlemeye başladığını ifade etmiştir.

Katılımcı 10 (E-26): “...ilk sene mezuna kalmıştım o zamanlar buhran dönemi içerisindeyken ne yapmalıyım ne yapmalıyım derken sosyal medyada dolaşırken tamamen tesadüf bir şekilde karşıma çıktı Onur hoca ve ekibi. Bir dinledik, iki dinledik, üç dinledik derken bir baktık içinden çıkılmaz bir hal aldı sürekli oradayız...Ben lisede öğrenmediğim bilgilerin hepsini gönül rahatlığı ile söyleyebilirim ki Onur hoca ve Oshrado'dan öğrendim...eğlenceliydi hem eğitim alıyorduk hem öğreniyorduk hem de inanılmaz bir ortamımız vardı.”

Liseden mezun olduktan sonra yeniden üniversite sınavına hazırlanan bir başka katılımcı da sosyal medya (Twitter)'yı aktif kullanması sonucu Oshrado'nun kurucusu olan öğretmenin ders notları paylaşması ile Oshrado'dan haberdar olduğunu ve ders anlatımının yapıldığını öğrendikten sonra kendisinin böyle bir oluşuma ihtiyacı olduğunu düşünmesi ile radyo dinlemeye başladığını söylemiştir.

Katılımcı 12 (K-26): “Radyo ile 2015 yılında tanışmıştım üniversiteye hazırlık sürecinde, Twitter'ı aktif olarak kullandığım için o süreçte Onur hocaya denk gelmiştim edebiyat paylaşımları sayesinde sonrasında böyle bir oluşumun olduğunu gördüm.... benim de hazırlık süreci için böyle bir şeye ihtiyacım vardı. Çünkü mezuna kalmıştım dershaneye de çok ilerlemeyi istemiyordum hani eksiklerimin farkında olduğum için bir de bizim neslin biliyorsun birazcık böyle teknoloji merakı oldukça fazla olduğundan bize uygun bir platform olduğunu düşünmüştüm. Nitekim öyle de oldu işte o şekilde tanışmam gerçekleşti.”

Oshrado Aracılığıyla Edinilen Arkadaşlık İlişkilerinin Devamlılığı

Radyo Arkadaşlığı

Liseden mezun olduktan sonra yeniden sınava hazırlık süreci içerisine giren ve bu dönemin yaratmış olduğu olumsuz duyguların Oshrado'dan edinilen arkadaşlık ilişkileri ile daha dayanılabilir hale geldiği görülmektedir.

Katılımcı 16 (E-26): “mezun senemdeydim ve doğal olarak mezun senesinde olan bir öğrenci içine kapanık, stresli bir dönemde. Bu dönem içerisinde sosyal aktivitesi bol olan, arkadaşlık ilişkileri gülmesi kahkahası bol olan bir aktiviteydi. Birçok arkadaşlık edinildi. En yakın arkadaşlarım aslında radyodan oldu... Hala bir şey olduğu zaman o sosyal ağda olan insanlar gelip bir şekilde ulaşıyor, iletişim hali devam ediyor.”

Oshrado aracılığıyla kurulan arkadaşlık ilişkilerinde bireylerin aralarında şehir mesafelerinin olması dezavantajlı bir durum olarak belirtilmiş ancak buna rağmen yine de arkadaşlık ilişkilerinin devam ettiği hatta bireylerin yaşamlarında yeni bir döneme geçiş noktasında birbirlerini davet edebilecek kadar yakın ilişkiler geliştirilmiş olduğu anlaşılmaktadır.

Katılımcı 15 (K-26): “...yani biz B ile yılda bir maksimum iki kere görüşebilen iki arkadaşız yani öyle sık sık görüşebilme lüksümüzde yok. Bence radyodan arkadaş olan herkesin yaşadığı dezavantajlı durum bu. Bu arada bunu sadece ben yaşamadım. Radyo'daki herkes çok yakın arkadaşlar edindi. Ben görüyorum artık mesela evlilik çağına geldik. Herkes mutlaka radyodan tanıştığı bir arkadaşını mutlaka düğününe çağırıyor. Bu çok güzel bir şey hepimiz sosyal medyadan hala takipleşiyoruz.”

Oshrado dinleyicilerinin ilişkilerinin sürdürülebilir olmasında sınava hazırlanma sürecinde öğrencilerin bir sosyal destek mekanizması olarak arkadaşlık ilişkilerinden destek almış oldukları ve ortak bir paydada buluşmaları ile bu ilişkilerin sanal ortamdaki reel ortama aktarılması noktasında önemli bir yere sahip olduğu görülmektedir.

Katılımcı 19 (E-26): “...o süreçte gündelik yaşamımızda sınava dair o kaygıları paylaştığımız süreçte yaşamımızdaki başka şeyleri de paylaşabiliyoruz. Başka şeyleri paylaştığımızda aldığımız reaksiyonlar bu bir destek olabilir, karşı tarafın seni anladığı hissi olabilir, insanı değerli kılan şeyler ve bugün aslında o değerlilik hali o arkadaş ilişkisini sanal bir boyuttan daha reel bir boyuta taşıma imkânı oluşturuyor...esasen yine aynı noktaya varıyoruz ortaklıklar ve o paylaşımındaki hissiyat, değerlilik o sanal ilişkiyi bir tık daha reel boyuta taşımayı sağlayan bir şey bence.”

Sosyal Ağ Geliştirmeye Destek Sağlama

Oshrado'nun sadece üniversite sınavına hazırlık sürecinde değil aynı zamanda öğrencilerin üniversiteyi kazandıktan sonraki aşamada da etkisinin olduğu, farklı şehirlere üniversite okumaya giden ve kendi buldukları şehirlere gelen Oshrado dinleyicisi olan arkadaşları ile ilişkilerini sürdürdükleri, yeni bir şehrin insanda yaratmış olduğu korku ve kaygıyı giderdiği onları rahatlattığı görülmektedir. Buna ek olarak bireylere sosyal ağ desteği sağlamış olduğuna ulaşılmaktadır.

Katılımcı 2 (E-25): “Üniversitedeyken de bir network ağı vardı Oshrado'da. Üniversite sınav sonuçları açıklandığı zaman radyoda daha önce tanışanlar, aynı şehre denk gelenler oldu. Aynı şehirde üniversite okuyanlar vardı. O gelenlere ev sahipliği yapanlar oldu. Benim başıma denk gelmişti öyle bir şey. Ben X şehrine gittiğim zaman radyodan bir arkadaş vardı. Üniversite de aynı zamanda bilmediğimiz bir şehre gittiğimiz için ilk etapta bilmiyorsun, soracak kimsen de olmuyor ama o açıdan benim bir artım olmuştu. Çok rahat bir şekilde tanıştığımız için radyodan sorabiliyorsun o açıdan da bana çok olumlu katkı sağladı diyebilirim... o network ağı mesela şu an benim hala görüştüğüm, radyoda tanıdığım ve ondan sonra da görüştüğüm arkadaşlarım var. Radyo şu an devam etmiyor tamam ama orada tanıştığımız o arkadaşlarımız, orada oluşturulan network ağı şu an devam ediyor.”

Bir başka katılımcı farklı bir ülkeye okumaya gittiğinde Oshradio dinleyicisi olan başka bir arkadaşının kendisi ile iletişime geçtiğini, görüşmelerini ve kendisinin bilmediği bir ülkede yalnız hissetmediği ve bu sayede farklı bir ülkede dahi olsa kendisinin rahat hissettiğini belirtmiştir.

Katılımcı 17 (K-23): “...üniversiteye ilk Kıbrıs'a gittiğimde ben tweet atmıştım kazandığım yeri ve oradan C adlı arkadaşım bana mesaj atmıştı o şekilde görüşmüştük. Böyle yani bu inanılmaz bir şey mesela. Aslında hiç bilmediğin bir yerde bildiğin biri var. Ortak noktanız ne Oshradio...orada kendimi çok daha rahat hissetmemi sağlamıştı. Bu çok büyük bir şey bence arasan bulamazsın yani bunu. Şanslıyım o konuda onun dışında çok arkadaşım yok ama sosyal medyadan hala daha iletişimimizi yürüttüğümüz birkaç kişi var hala.”

Oshradio dinleyicilerinin üniversiteye hazırlık sürecinde farklı bölümleri hedefledikleri, sayısal, sözel, eşit ağırlık ve dil alanı gibi çeşitli bölümlerden bireyleri içermesi bakımından bu kişilerin meslek hayatına geçtiklerinde de bireyler için farklı alanlardan farklı şehirlerden insanları tanımış olmalarıyla kendileri için bir sosyal ağın oluştuğu söylenebilmektedir.

Katılımcı 18 (K-26): “...iletişim kurduğum sosyal medya üzerinden hala konuşmaya devam ettiğim yani aklıma bir şey gelse örnek veriyorum hukuki bir mesele var bir hukukçumuz var. Bir rahatsızlığımız varsa tıp okuyan bir arkadaşımız var. Ne bileyim bir araştırma yapacağız kitleye ihtiyacımız var. Kitlelere ulaştırabilecek bizi çeşitli, her şehirden her üniversiteden arkadaşına sahibiz aslında yani öyle bir süreç olduğunu söyleyebilirim.”

Romantik-Duygusal İlişkilerin Gelişimi

Ergenlik döneminin gelişim özellikleri göz önüne alındığında bireylerin bu dönemlerde yakın romantik ilişkiler geliştirebildikleri ve bu süreçlerin bireylerin yaşamında doğal bir unsur olduğu bilinmektedir. Oshradio aracılığıyla da bireylerin edindikleri arkadaşlık ilişkilerinin ilerleyen dönemlerde duygusal ilişkilere evrilmiş olduğu ulaşılan bulgular arasındadır.

Katılımcı 3 (E-26): “Benim radyo üzerinden, E adında bir kız arkadaşım var şu an. Radyo sayesinde tanıştım. Yani aslında şöyle ilişkiye dökülen arkadaşlıklar oldu bunlar zamanla. Çünkü üniversite sınavına giriyorsunuz, kazanıyorsunuz. En son bir bakıyorsunuz yanınızda radyodan aynı yolda yürüdüğünüz bir kişi var ve bir hayat kurmak istiyorsunuz. Benim hani ciddi olarak radyonun genel hayatımda da böyle bir etkisi oldu. Benim hani hayatımı çizen şeylerden biriydi aslında.”

Katılımcılardan birinin duygusal partneri ile tanışabilmesi için herhangi bir ortak noktanın (şehir vb.) olmadığı ve bu ortak noktanın Oshradio ile oluştuğu ve bu sayede ilişkilerinin geliştiği görülmektedir.

Katılımcı 20 (K-26): “...erkek arkadaşım ile tanışamazdım tabii ki yani hiç denk geleceğimizi düşünmüyorum radyo olmasaydı eğer. Çünkü başka ortak hiçbir şey yoktu. İşte şehir, üniversite hiçbir şey yoktu.”

Ev Arkadaşlığı İlişkisinin Gelişimi

Oshradio'yu üniversiteye hazırlık aşamasında dinleyen bireylerin üniversiteyi kazandıktan sonraki süreçte yine Oshradio dinleyicisi olan kişilerle üniversitede ev arkadaşlığına varan boyutta ilişkilerin geliştiği ve devam ettiği ifade edilmiştir.

Katılımcı 6 (K-25): “...daha sonrasında farklı illerden Türkiye'nin 81 ilinin her şehrinde insanlarla tanışma fırsatım oldu. Üniversite arkadaşlarımla da radyo aracılığıyla tanıştım. Ev arkadaşım oldu daha sonra onunla da radyo aracılığıyla tanıştım. Yani radyo sadece benim için liseden üniversiteye geçiş değil hayatımın ahenk taşlarını oluşturan bir yapı oldu öyle söyleyebilirim.”

Oshradioyu farklı zamanlarda dinleyen öğrencilerin farklı dönemde radyoyu dinlemiş olmasına rağmen öğrencileri bir araya getirdiği, üniversitede ev arkadaşlığı ilişkisi geliştirebilmelerine ortam sağladığı görülmektedir.

Katılımcı 25 (K-25): "...benim üniversite okuduğum Z şehrinde bir sene boyunca aynı evi paylaştığım arkadaşım da Oshrado'dan o da mesela bizden önceki dönemde radyo dinleyicisiymiş. Onunla bir sene aynı evi paylaştık. Onu da radyo sayesinde tanıdım."

Dayanışma

Oshrado öğrencilerinin aradan yıllar geçmesine rağmen ülkemizde yaşanan 6 Şubat depremi sonrasında etkilenen bölgede yer alan arkadaşlarına destek olmak amacıyla bir araya gelerek grup kurdukları ve bu grup ile yardımların ulaşması noktasında birlik içerisinde hareket ederek depremden etkilenen bölgedeki arkadaşlarına destek olma noktasında önemli bir işlev gösterdiği söylenebilmektedir.

Katılımcı 9 (K-26): "Bizim orada oluşturduğumuz bir kemik kadro ve beraberinde ismen ve sima olarak tanıdığımız bildiğimiz insanlar vardı. Deprem zamanının ertesi günü Whatsap grubu kuruldu radyodaki arkadaşlarla yaklaşık 100 kişi falan herkes bağlı bulunduğu ve yapabileceği şeyleri yazdı...benim radyodaki arkadaşım taleplerini, beklentilerini, ihtiyacı olan durumları işte farklı şeyleri daha rahat bize aktardılar ve biz onlara o süreçte destek olabildik. Hani baktığımızda edebiyat radyosu ama orada gelişen insan ilişkileri beraberinde ne yazık ki ülkemizde hepimizin de deneyimlediği acı bir durumu, travmatize bir durumu tekrar biz seneler sonra 2016 neresi 2023 neresi bir araya gelip hemen ortak paydadaki insanlarla buluşup buraya kanalize edebildik bu enerjiyi...deprem zamanında dayanışma, insanların birbirine yardım etmeye çalışması ve bunun radyo çevresinden oluşması...bu yaşayarak deneyimleyebileceğim bir örnekti benim, bunu da eklemek isterim."

Oshrado, Öğrencileri Psiko-Sosyal Olarak Nasıl Destekledi?

Rehberlik, Bilgilendirme ve Destek İşlevi

Oshrado kurucu hocaları tarafından öğrencilerin sınava hazırlık sürecindeki psikolojik durumlarının ön planda tutulduğu, okul ve aile faktörlerinin dışında öğrenciye değer veren, onu bir birey olarak değerlendiren bu süreci psiko-sosyal olarak daha sağlıklı atlatabilmelerini ön planda tutmuş oldukları görülmektedir.

Katılımcı 28 (K-25): "...yani dediğim gibi bu dönemde duygular çok ihmal ediliyor aslında ama Muhammet Hoca olsun Onur hoca olsun hani sınavı elbet bir şekilde kazanırsınız. Herkes bir şekilde istediği bölümü kazanıyor ama siz bu süreci psikolojik olarak sağlam atlatın. Siz kendinizi ihmal etmeyin, kendinizi önemseyin derlerdi. Bence evde olsun, okulda olsun bunları duymaya ihtiyacı olan çok arkadaşım vardır elbet. Bu dönemde ve bu radyoda bence bizi buluşturan en önemli şeylerde bunlardı diye düşünüyorum. Gerçekten anlaşılabilir, anlayabilir..."

Oshrado'nun öğrenciler için sadece üniversite sınavına hazırlık aşamasında değil aynı zamanda üniversite tercih dönemlerinde de öğrencilerin tercih yapmak istedikleri bölümler, üniversiteler hakkında da çeşitli yayınlar ile bilgilendirme, yol gösterme ve öğrenciye tercih yapma noktasında katkı sağlamış olduğu görülmektedir.

Katılımcı 1 (K-25): "Mezunlardan ya da o mesleğin içinde olan biri bağlanıyor yayına Onur Hoca sorular soruyordu 'mesleğin getirisi ne?', 'hangi alandan alıyor?', 'iş alanları nerelerde?' keza biri bağlanmasa bile radyoya şöyle bir nokta vardı. Bir Twitter hashtag'i altında buluşabiliyorduk. Herkes mezun olduğu bölümü ya da okuduğu bölümü yazıyordu ya da o bölümü kazanmış bir öğrenci o bölümü okumuş birinden yardım alarak ilerleyebiliyordu ya da tercih döneminde yine aynı şekilde o bölümü eğer istiyorsa avantajı ne dezavantajı ne getirisi götürüsü...bunu okuyan birinden alabiliyordu bu da bizim için çok iyi bir artıydı."

Oshrado'da sınav sürecinde öğrencilere yönelik haftanın belirli günleri rehberlik yayınları da gerçekleştirilmiştir. Bu bakımdan Oshrado'nun öğrencilere yol gösterici bir yönünün olduğu söylenebilmektedir.

Katılımcı 5 (K-25): “...rehberlik desteğini de çok gördüm Salim hocadan, Salim Ünsal ile birlikte. Tercih zamanında, sınav hazırlık zamanında ‘Ofansif Rehberlik’ adı altında rehberlik yayınları da vardı. Onlarda öğrencilere çok katkı sağlıyordu bence”

Stres ve Baskıdan Uzaklaşma, Motivasyon Sağlama

Oshrado’da öğrencilerin ders çalıştıktan sonra kafalarını dağıtabilecekleri, sınavın o yaratmış olduğu baskıdan kurtulabilecekleri, bir nebze olsa tüm dış koşullardan kendilerini soyutlayıp gece yayınları ile ortak paylaşımlarda bulunabilecekleri, biriken duygularını dışa vurabilecekleri öğrenciye hitap eden çeşitli yayınlar da gerçekleştirilmiştir.

Katılımcı 8 (E-27): “...klasik bir cümle vardı. ‘Bir kitap okudum hayatım değişti’ gibi onu radyoya uyarlamışlardı. ‘Bir radyo tanıdım hayatım değişti’ diye. Ben dâhil ruhuna dokunan bir platform, bir oluşum olduğu için çok büyük etkisi oldu insanlara, dediğim gibi depresyonda yahut aile baskısında olan insanlar oraya kaçıp oraya sığınıp kendinden olan insanlarla birlikte olunca dertlerini çözdü. Yahut işte bazen duyguları bizi yaşayamıyoruz. Duygunun en derinine inilip işte çeşitli gece müzikleri olsun gece açılan yayınlar olsun duygunun en derinde yaşayıp onu gerçekleştirip tamam ben bu duyguyu yaşadım artık önüme bakabilirim diyen birçok arkadaş oldu yani.”

Sınava hazırlık aşamasında olan öğrencilerin bu dönemlerinde gerek aile baskısı, sınav baskısı veya çeşitli sorumluluklara sahip olması gibi nedenlerden dolayı sosyalleşme, arkadaşları ve sevdikleri ile vakit geçirme noktasında bir dezavantajlı konuma sahip oldukları bilinmektedir. Bu kapsamda Oshrado’nun akran yaşlarda bireyleri içermesi bakımından öğrenciye online ortamdan da olsa bir sosyalleşme alanı oluşturduğu ve buradaki akranları ile gerek sınav konusunda birbirini destekleme gerek ders sonrası kendileri için bir rahatlatıcı ortamın oluşturulması noktasında da katkısının olduğuna ulaşılabilmektedir.

Katılımcı 12 (K-26): “...burada akran iletişimi bir eğitimci olarak benim artık söyleyebileceğim bir şey. Sınav stresi çok önemli bir yer tutuyor dönemin kendini has özellikleri var ergenliğin, aileden çevreden soyutlanma işte biraz anlaşılmazlık hissi gibi burada işte akranların devreye girmesi çok önemli bir yer tutuyor senin dilinden konuşan insanların olması o yüzden büyük bir şans diyebilirim. Çünkü eve kapanmışsın çalışmaktan başka aslında yapabileceğin hiçbir şey yokken senin için sosyal bir ağ oluşturuluyor aynı zamanda ders de çalışabiliyorsunuz. Çünkü sosyal ağda gezerken oluşan bir de vicdan azabı da var hepimizin üstünde hani zaman geçiriyoruz biz bu şekilde ama bu işte vicdan yükünü birazcık atıyor gibiydi sanki hepimizden.”

Genel Kültür Gelişimine Destek

Oshrado aynı zamanda radyoya çeşitli yazar, şair ve sanatçıları konuk olarak öğrencilerin sınav döneminde genel kültür yönünün de gelişmesine katkı sağlamıştır.

Katılımcı 27 (K-26): “...akademik olarak çok yardımcı oldu bize olmasaydı da biz kültürel olarak çok geliştik. Yani ben Nazlı Eray’ı tanıdım. Buket Uzuner’i orada tanıdım. Sevdiğim şairlerin yani Turgut Uyar’ın oğlu geldi dediğim gibi bunlar bizim için çok büyük şeyler o yüzden ben çok severek dinliyordum çünkü birebir artık o insanlarla muhatap olabiliyordunuz yani çok iyiydi bizim açımızdan kültürel olarak ben çok donanımlı buluyordum açıkçası bizim radyoyu.”

Yeni Bir Model Olarak Neler Yapılabilir?

Yeni bir model önerisi olarak bir katılımcı kendi alanının yabancı dil olması üzerine bu radyo formatını kendi alanına uyarlayabileceği şekilde yayınlar gerçekleştirme önerisini sunmuştur.

Katılımcı 5 (K-25): “...mesela tekrar böyle bir platform oluşturulabilse kendi alanım İngilizce üzerine de yapmayı isterdim. İşte insanlarla speaking, listen olarak çalışmalar yapmayı, insanların etkileşim göstererek katılabildiği şeyler yapmayı isterdim yine farklı dünya genelindeki yazarlarla sanatçılarla röportajlar yapabildiğimiz falan bence güzel olabilirdi. Onun dışında da ben Oshrado’nun olduğu halinden çok memnundum.”

Bir katılımcı kendi alanında uzmanlaşmış bireylerin konuk olarak katıldıkları ve deneyimlerini paylaşabilecekleri yayınların yapılması önerisinde bulunmuştur.

Katılımcı 24 (K-26): “...artık uzmanlaşmış olduğu için arkadaşlarımız belli konularda onların katıldığı mesela senin katıldığın işte alanını anlattığın, yüksek lisans sürecini anlattığın, benim KPSS sürecimi anlattığım yayınlar keşke olsa çok güzel olur yani.”

Bir başka katılımcı tarafından radyo formatının daha profesyonel hale getirilmesi ve sadece tek bir ders üzerine değil bu formata uygun olabilecek başka derslerin de bu platform aracılığıyla öğrencilere ulaştırılmasını önermiştir.

Katılımcı 10 (E-26): “Yani benim tek önerim şu olabilir. Aslında çok erişilebilir bir platform olduğu için orada çok zorluğu yoktu ama sadece bunu edebiyat özelinde değil de birden fazla ders üzerinde yapılması daha çok kişiye, daha çok kitlelere hitap edebilirdi. Ama işte ne kadar mümkün olabilirdi ki matematiktik ve fizik üzerinde bir konuyu radyodan nasıl anlatabilirsin bilmiyorum ama en azından sözel konuları...kapsam olarak genişletilebilir bence...hani biraz daha profesyonelleştirilebilir farklı uygulamalarla erişim kolaylığı sağlayabiliriz.”

4.2. Oshrado Kurucu Öğretmenleri ile Yapılan Görüşmeden Elde Edilen Bulgular

Radyo'dan Ders Anlatma Fikrinin Ortaya Çıkışı

Oshrado'nun kurucu öğretmenleri ile yapılan görüşmeden radyo'dan ders anlatma fikrinin nasıl ortaya çıktığı ve radyonun kurulma süreci hakkında detaylı bilgi alınmıştır.

Katılımcı 30 (E-42): “2015 yılına doğru sosyal medyanın da gelişmesi ile beraber özellikle Twitter üzerinden ben ders notlarını paylaşmaya başladım. Üniversiteye hazırlıkla ilgili ve biraz da mizah üreterek Twitter'ı kullandım. Tabi o yıllarda lise öğrencileri Twitter'ı daha etkin kullanıyorlardı. Onun da verdiği şansa beraber Twitter'da yoğun bir kitleye kavuştum...Twitter'da takipçi sayısı on binlere falan ulaştığında İzmir'deki bir kitabevinin davetiyle yani oradaki kitapevi dedi ki hocam öğrencilerinize duyurun, bizim kitabemize gelin. Orada öğrencilerinizle, sizi takip edenlerle tanışsınız dediler. Tamam dedim. Aslında tesadüfen geliyor hayatta her şey. Oraya gittim, bir öğrenci grubu geldi. Onlarla sohbet ettim. Sonra oradaki çocuklardan birisi ‘hocam benim radyom var, oraya konuk olur musunuz?’ dedi. Ben de dedim ‘olurum’. Tabi o zamanlar internet radyosunu falan bilmiyorum, ben zannettim ki hani o televizyonlarda gördüğümüz radyo formatı...Ne radyosu dedim, sen radyoda mı çalışıyorsun? ‘Yok hocam’ dedi ben internet üzerinden yayın yapıyorum. Ne yapacağım? dedim bir şey yapmayacaksınız sadece telefonla bana bağlanacaksınız, konuşacağız siz yayını duyuracaksınız, linki atacaksınız Twitter üzerinden öğrencilerde bunu dinleyecek. Tamam olur dedim. Sonra onunla bir yayın gerçekleştirdik. Öğrencilere duyurdum gayette güzel geçti hoşuma da gitti. Hatta bir tane daha yaptık. O yayında ders anlatmadım da rehberlikle alakalı işte nasıl çalışılır, üniversite süreçleri ile alakalı olarak vs. öğrencilerden de gayet iyi dönütler de aldım. O zamanlarda ışık yaktı ben de açıkçası bu radyo olayı. Ancak o yayın yaptığım öğrenciyle daha sonar irtibatımız koptu. Ben de ilerleyen süreçte şöyle bir tweet attım bir öğrencim ile yayın yapmıştık, şimdi yapamıyoruz keşke imkân olsa’ şeklinde. Daha sonra Twitter'dan takipleştığım, arada mesajlaşmış olduğum Muhammet Tosun mesaj attı. ‘Hocam istersen biz de yapabiliriz.’ Yapalım dedim. Aslında orada Muhammet beni cesaretlendirdi. O genç olduğu için bu tarz şeylerde iyi, ben tek olsaydım açamazdım herhalde radyoyu... İlk başta benim aklımda ders anlatmak yoktu aslında. Radyo ders formatı sonradan gelişti. İlk başta biz daha çok sınava yaklaşılacak bir süreç içerisinde yaza doğruydum, rehberlik yayınları yaptık. Yani birkaç yayın Muhammet ile oturduk, konuştuk, sohbet ettik, öğrencileri dinledik. Bir müddet sonra benim aklıma şey geldi. Tabi branşım da buna uygun olduğu için edebiyat sözel bir branş. Dedim ki ‘Muhammet ben ders anlatacağım, sen de dinleyeceksin’ dedim. O da ‘tamam hocam’ dedi. Fikir böyle doğdu. Sonra biz ders anlatmaya başladık. Tabi ben anlatıyorum Muhammet dinliyor. Biraz esprili de anlatıyoruz çocuklarında hoşuna gitti. Böylelikle radyo ders fikri doğmuş oldu. Sonra biz periyodik olarak yayınlar yapmaya başladık.”

Oshrado Sürecinin Nasıl Devam Ettiği ve Öğrenci Çıktıları

Rehberlik-Tercih Yayınları

Radyo ders anlatımının yapılmasının yanı sıra öğrencilerin sınava hazırlık sürecinde motivasyonlarının sağlandığı, gerekli bilgilendirmelerin ve yönlendirmelerin yapıldığı, öğrencinin güçlendirildiği çeşitli yayınlar ile oshrado formatı çeşitlendirilmiştir.

Katılımcı 29 (E-30): “...sınav radyosu diyerek başladık ama ders anlatımı dediğim gibi sonradan oluşan bir şeydi. Asıl amaç rehberlikti bunun içinde ilk Salim hocayı konuk aldıktan sonra devamlı konduğumuz yaptık Salim Ünsal hocayı ve diğer sosyal medyada ki bize ulaşabilen bütün öğretmenleri radyomuzda rehberlik yayınlarında konuk ettik. Öğrencileri de aynı şekilde konuk ettik. Sürekli her hafta ‘Ofansif Rehberlik’ yayınıımız oluyordu...Tercih döneminde de Radyo Tercih yayınları yaptık ki ben bunun çok değerli olduğunu düşünüyorum çünkü o dönem bu kadar interaktif bir ortamın olduğu bir dönem değildi...Biz şunu yapıyorduk Bartın’dan Düzce’den Batman’dan Erzincan’dan öğrenciyi bağlayıp bölümünü, üniversitesini, şehrini, kiraların durumu, sosyal hayat nasıldır, öğrenci bir gününü nasıl geçirir bunları sorduk. Radyo tercihte insanlar şehirleri tanıdı, birbirlerini tanıdı, ev arkadaşı oldu öğrenciler birlikte tercih yapıp aynı evlerde kaldılar. Radyo tercih de bunu sağlamış olduk...dezavantajlı il ve ilçeleri, üniversiteleri, bölümleri de burada konuşabildik. Bu da herkesin hayatına pozitif anlamda çok şey kattı.”

İlişkileri Sanaldan Reele Aktarma

Sosyal medya aracılığıyla sanalda kurulan ilişkilerin reel ortama aktarıldığı ve öğrencilerin Oshrado kurucu öğretmenleri ile iletişimlerini ve bağlarını üniversiteye gittiklerinde dahi sürdürdükleri görülmektedir.

Katılımcı 30 (E-42): “...zaman zaman bizim kitap fuarlarına katılmamız, o şehirdeki öğrencilerimizin oraya gelmesi sadece artık sanal olarak değil fiziki olarak da görüştüğümüz ortamlar haline geldi. Radyo öğrencileri nereye gitsek, bir yere gidip bir panel verdiğimizde ya da bir şehre gittiğimizde o sıcaklık ve samimiyetten dolayı geldiler bizi gördüler...İşte o bağın gerektirdiği bir şekilde orada çok güzel bağlar kuruldu tabii radyo sayesinde.”

Oshrado aracılığıyla geliştirilen ilişkilerin sürdürülebilir bir yapıya sahip olduğu, farklı şehirlerden farklı kültürlere farkı yaşam koşullarına sahip bireylerin Oshrado sayesinde ortak bir noktada buluştuğu ve bu ilişkilerin öğrenciler arasında üniversitede ev arkadaşlığı boyutuna ulaşacak şekilde gelişme gösterdiği söylenebilmektedir.

Katılımcı 29 (E-30): “Türkiye’nin en büyük sınıfı diyorduk biz ki öyleydi de gerçekten. Yani ben şunu gördüm Erzincan’dan bir öğrenci, Diyarbakır’dan bir öğrenci, Isparta’dan bir öğrenci Ankara hukuk kazanıp aynı evde kaldılar. Bunlar apayrı insanlar apayrı dünyalar...hem farklı ideolojilerde farklı hayat görüşlerinde farklı deneyimlere sahip öğrenciler bir aradaydılar...Bunlar müthiş keyifli şeyler bizde onları tanıdık, gördük aynı şekilde onlarda birbirini tanıdılar, gördüler yani çürük elmalar elendiler bu süreçte ayakta kalamadılar zaten.”

Motivasyon Yayınları

Oshrado sadece öğrenciye ders, sınav, rehberlik boyutunda destekleyen bir platform olmanın ötesinde aynı zamanda öğrencinin kültürel gelişimine de katkı sağlamış, şiir ve müzik yayınları ile de öğrencinin her yönden gelişmesi noktasında önemli bir işleve sahip olmuştur.

Katılımcı 30 (E-42): “...zaman içerisinde ben tabii branşında edebiyat olduğu için Twitter’dan, sosyal medya üzerinden ulaşabildiğim öncelikle yazarları ya da sanatçıları yayınlara davet etmeye başladık. Bence bu da çok güzel bir hoşluk oldu. Mesela Haluk Levent’i biz radyoya konuk olarak aldık. Ahmet Ümit’i, Nazlı Eray’ı, Latife Tekin’i yani ismini daha unuttuğum pek çok yazarı biz konuk olarak aldık. Zülfü Livaneli en son aldığımız konduğumuzdu...Dolayısıyla bu kişileri benim radyoya almam, onlarla sohbet etmem gençlerin de ufkunu açtı. Bu insanları tanıdı, yazarları birebir kendilerinden dinleme fırsatına eriştiler. Hatta bu yayınlar sayesinde bu yazarları kitaptan okumaya başladılar.”

Radyo kültürüne özgü olarak çeşitli şiir ve müzik yayınlarının yapılmış olduğu ve zaman içerisinde Oshrado’daki programların çeşitlilik gösterdiği görülmektedir.

Katılımcı 29 (E-30): "...sadece bununla da değil sonuçta bu bir radyo, radyonun da en güçlü yanı müziktir. Bizde müzikte vardı ama sadece müzikte yoktu şiir de vardı. Farklı yayınlarda yaptık. Hatta 3. yeni yayınlamamız vardı bol şiirli, bol şarkılı güzel yayınlamamız da vardı bu tür yayınlamamız da oluyordu."

Dezavantajlı Gruplara Hitap

Oshrado gönüllülük esası ile yürütülen ve ücretsiz bir uygulama olması nedeniyle sınava hazırlık sürecinde öğrenciler arasında fırsat eşitliğinin sağlanması noktasında önemli bir etkisinin olduğu, ekonomik olarak imkânı yeterli olmayan veya çeşitli sebeplerden ötürü eğitime devam edemeyen öğrenciler açısından herkesin yararlanabileceği bir oluşum olmuştur.

Katılımcı 30 (E-42): "...o zamanlarda bizi uygulandıran bir durum. O süreçte mesela Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde terör örgütünden dolayı operasyonlar vardı, sokağa çıkma yasakları falan vardı. O dönemde biz şu tarz mesajları öğrencilerimizden çok aldık çocuklar dışarı çıkamıyorlardı. Dershaneye gidemiyorlardı ve sadece bizim radyo ile dersimizi dinleyip sınava hazırlanan öğrenciler de oluyordu. Hatta biz o yayın saatini belli ettiğimiz için evinde internet olmayan radyo ders zamanında evinden çıkıp internet kafeye gidip dersi dinleyen öğrenciler oluyordu. Bizi de gerçekten çok uygulandırmıştı o dönem."

Yukarıda ifade edilen yorum diğer kurucu öğretmen tarafından da aşağıda belirtilen şekilde desteklenmiştir.

Katılımcı 29 (E-30): "...edebiyattan özel ders alan adam açıp dinlemezdi bizi yani tamamen dezavantajlı gruplara yönelik çünkü ücretsizdi yani ve o dönem ücretsiz bizim dışımızda bir oluşum yoktu."

Etkileşimli Bir Yapıda İlerleme

Oshrado hashtag'i aracılığıyla etkileşimli bir şekilde ilişkilerin devam etmesi bir sınıf ortamı oluşmasına ve dinleyiciler arasında bir bağın gelişmesine de katkı sağlamıştır.

Katılımcı 30 (E-42): "...orada biz interaktif yaptığımız için aslında interaktif yapmak radyodaki bağı sağladı. Biz radyo ders zamanında Twitter üzerinden de hashtag açıyorduk Oshrado diye ve o ders anında öğrenciler dersle ilgili görüşlerini, sormak istediklerini ya da benim orada yaptığım esprilere karşı reaksiyonları Oshrado hashtag'ine yazıyorlardı. Oshrado hashtagine yazıla yazıla biz oradaki öğrenciler ile de normal kendi öğrencimiz gibi artık tanır hale geldik ve öğrenciler de birbiriyle etkileşim içerisine girdiler adeta bir sınıf oluşturduk yani."

Oshrado'dan Twitter aracılığıyla birçok kişinin haberdar olduğu canlı yayınlara çok sayıda katılımcının dahil olduğu istatistik sonuçlarında görülmekte ve bu bakımdan Oshrado'nun online ortamda çok büyük bir sınıf oluşturduğu söylenebilmektedir.

Katılımcı 29 (E-30): "...bu 250 bin kişinin oraya tekil kullanıcının girip çıkması tabii ki canlı yayınlar o kadar dinleniyor muydu tabii ki dinlenmiyordu ama canlı yayınlarda 5 bin ile 10 bin arasında bir dinlenmeyi biz görüyorduk o ilk dönemlerde. Fakat 250 bin öğrencinin Oshrado'dan haberi olması bizim için çok değerliydi. Belki Onur Soğuk Hoca'da bahsetmiştir bu iş TEDX konuşmasına kadar ilerledi radyonun bu hali."

Oshrado'nun Yayın Hayatının Sonlanmasının Gerekçesi

2015-2020 yılları arasında yayın hayatına devam eden Oshrado'nun büyük bir kitleye sahip olmasına rağmen yayın hayatının sonlanmasının nedenleri kurucu öğretmenler tarafından gerek yeni kuşakların farklı platformları kullanması gerek sınav sisteminde yapılan değişiklikler şeklinde çeşitli sebepler ile ortaya konulmuştur.

Katılımcı 30 (E-42): "Deminden beri anlattık çok güzeldi diye. Çok güzeldi neden devam etmedi? Aslında oradan da konuşmak lazım. Şimdi onun birkaç nedeni var devam etmemesinin en önemli nedenlerden birisi sınav sisteminin değişmesi, eski sınav sisteminde edebiyat dersinin ağırlığı daha fazlaydı. TM-3 diye taban türü vardı. Tabii öğrencinin ihtiyacı daha fazlaydı edebiyatta. Sonrasında"

sınav sistemi değişince o bizi biraz demolize etti açıkçası...İkincisi benim Silifke gibi küçük bir yerden İstanbul'a gitmem oldu. İstanbul gibi büyük bir şehirde yoğun çalıştığınız için şehrin kendi yoğunluğu da olduğu için biraz olaydan da koştum açıkçası. Bir de tabii ki devir değişti. Yani nesil değişiyor, o kuşak Twitter'ı etkin kullanan kuşaktı daha sonra Instagram çıktı, Tiktok çıktı gençler o mecralara kaydılar biz o tarafı yakalayamadık. Çünkü gençler hızlı ilerliyor. Bizim şimdi kitleyi bulmak için tekrar o tarafa gidip radyoya yönlendirmemiz lazım...Sonuç itibarıyla klasik bir laf var ya her güzel şeyin bir sonu vardır. Orada zaten deminden beri konuştuğumuz güzel şeyleri gerçekleştirdik ve miadı doldu, olay bitti."

5. Tartışma

Bu araştırmayla, üniversite sınavına hazırlık sürecinde Twitter sosyal ağı aracılığıyla Oshradio platformu ile tanışan ve sınav sürecini bu oluşumun sunmuş olduğu destek ile geçiren bireylerin ve bu radyonun kurucu öğretmenlerinin deneyimlerinin ortaya konulması amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda araştırma bulgularında, 2015-2020 yılları arasında yayın hayatını sürdüren internet tabanlı bir radyo olan Oshradio'nun, üniversite sınavına hazırlanan öğrencilere yönelik eğitsel, sosyal, psikolojik ve kültürel işlevlere sahip ücretsiz bir uygulama olarak öğrencilere hizmet sağladığı, edebiyat dersleri dinlemek için bir araya gelen öğrencilerin, radyo aracılığıyla rehberlik ve tercih yayınları ile sınav süreci ve sonrasında nasıl bir yol izlemeleri gerektiği hakkında bilgilendirildikleri, öğrencilerin gerek şiir ve müzik yayınları gerekse yazar, şair ve sanatçıların radyoya konuk olmasıyla öğrencilerin motivasyonunun arttığı, sanal ortamda kurulan radyo arkadaşlığı ilişkisinin, sınava hazırlık sürecinde ve sonrasında devam ettiği, arkadaşlık ilişkisinin sosyal dayanışmayı artıran bir unsur olduğu ortaya konulmuştur.

Bu çerçevede Oshradio gibi yeni medya araçlarının öğrencilerin psikososyal iyiliğini artırmaya katkıda buldukları söylenebilir. Bu durumu Çalış Duman ve Aksoğan (2018) tarafından yapılan çalışmada da görmek mümkündür. Araştırmada sosyal medyanın eğitim sürecinde kullanılmasının ders esnası ve ders sonrasında öğrencilerin eğlenerek bir öğrenme süreci geçirebilmesi, öğrencinin daha yaratıcı, aktif ve işbirliği içerisinde olması, öğretmen ve öğrenci arasındaki iletişimin güçlenmesi, öğrencilerin iletişim becerilerinin gelişmesi ve akademik başarılarında pozitif etkiye sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Toğay vd. (2013) tarafından yapılan çalışmada da, sosyal medya kullanımının eğitim süreçlerinde yer verilmesinin öğrencilerin öğrenmesinde önemli bir etkiye sahip olduğu, öğrenme sürecini kolaylaştırdığı ve öğrencilerin eğitim süreçleri için sosyal medyayı kullanmasının gerekli ve faydalı olduğu bu durumun öğrencilerin ders başarısını arttırdığı ve öğrencilerin bu konuda olumlu tutumlara sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Sosyal medya araçlarının öğrenme ortamlarındaki olumlu etkisini ortaya koyan Sarsar ve arkadaşları (2015) tarafından yapılan çalışmada ise sosyal medyanın öğrenme ortamında kullanımının bireylerin keyifli bir süreç geçirmelerini sağladığı, mesleki ve kişisel süreçlerinde katkıda bulunduğu ve başarılı olma konusunda bireylerde olumlu bir etkiye sahip olduğu ortaya konulmuştur. Aksüt ve Batur'un (2007) ergenlerle yapmış oldukları çalışmada ise, ergenlerin internet kullanımının onlara zarardan çok yarar getirdiği, internetin bilinçli bir şekilde kullanılmasının onları bilgi açısından desteklediği ve zamanı doğru bir şekilde değerlendirmelerini sağladıkları ortaya konulmuştur.

Sınava hazırlık sürecinde olan öğrencilerin, ailesinin kendisine sunduğu çabaların boşa çıkacağı endişesini taşıması, sosyal çevrenin baskısını hissetme, okulun ve öğretmenlerinin kendisinden beklentisinin olması vb. durumlar nedeniyle artan kaygılarını (Genç, 2016) Oshradio'nun rehberlik desteği sunması, öğrencilerin motivasyonunu artırıcı programlar aracılığıyla ve radyo yoluyla edinilen

sosyal ağ desteğiyle bu kaygılarının azaltılması noktasında Oshrado'nun önemli bir işlevi olduğu araştırma bulgularıyla da desteklenmektedir.

Öte yandan araştırma bulguları ele alındığında, Oshrado aracılığıyla rehberlik hizmeti verilmesi, öğrencilerin meslek seçimi ve üniversite tercihi ile ilgili bilgilendirilmelerini olanaklı hale getirmiştir. Anılan (2008) tarafından yapılan bir araştırmada da öğrencilerin meslek seçimi ve üniversite tercihi ile ilgili kendilerini yeterli derecede bilgili göremedikleri ortaya konulmuştur. Bu bakımdan Oshrado'nun öğrencilerin bilgilenebilmelerine ve bu şekilde tercih yaparak istedikleri eğitimi almaya katkı sağlama fırsatı sunduğu söylenebilmektedir.

Her ne kadar sosyal medya araçlarının eğitim sürecine katkı sağlayabileceğini ortaya koyan çalışmalar bulunuyor olsa da Kumcağız vd. (2019) tarafından yapılan araştırmada sosyal medya kullanımının ergenlerin akademik başarı ve arkadaşlık ilişkilerini olumsuz olarak etkilediği ortaya konulmuştur. Bu bağlamda, öğrencilerin psikososyal iyiliğini sağlamak için bir araç olarak kullanılacak sosyal medya araçlarının bir amaç doğrultusunda, psikososyal iyiliği sağlayacak şekilde yapılandırılmasına ihtiyaç olduğunu söylemek mümkündür.

Araştırma bulguları ele alındığında; Oshradonun öğrencileri sadece eğitim açısından değil aynı zamanda kültürel, sosyal ve psikolojik gelişimi açısından da desteklemiş olduğu, radyonun ergenlik döneminin getirmiş olduğu çeşitli sosyal sorunlara karşı koruyucu, önleyici ve rehabilite edici bir yapısının bulunduğu bu çerçevede Oshrado platformunun okul sosyal hizmeti uygulamalarının hedefleri ile de ortaklaşan bir noktaya sahip olduğu görülmektedir. Bu bağlamda dijital okul sosyal hizmet uygulamalarının geliştirilmesinde Oshrado modelinin örnek olabileceğini söylemek mümkündür.

6. Sonuç ve Öneriler

Bilgi teknolojisinin gelişmesiyle birlikte, gençlerin sosyal çevreleri ve öğrenme platformları dijitalleşmektedir. Bu durum, yüz yüze sosyal hizmet uygulamalarının yanı sıra dijital sosyal hizmet uygulamalarının da gerçekleştirilmesini zaruri hale getirmektedir. Bu çerçevede, Oshrado'nun sunmuş olduğu destekleyici yapıya benzer internet tabanlı uygulamaların, üniversite sınavlarına hazırlanan günümüz gençlerinin ihtiyaçlarına göre uyarlanması okul sosyal hizmeti uygulamalarının dijitalleşmesi için bir zemin oluşturabileceği söylenebilir. Bu çerçevede discord benzeri bir platformda Oshrado modeline benzeyen bir okul sosyal hizmet uygulamasının yürütülmesinin mümkün olabileceği görülebilmektedir. Özcan ve Savaş (2021) Discord uygulamasının ilk olarak oyun gruplarının oyun sırasında iletişim kurabilmesi için oluşturulmuş bir uygulama olduğunu ancak ilerleyen sürelerde eğitim amacı ile de kullanılmaya başlandığını belirtmiş ve bu uygulamanın eğitim işlevi kapsamında olumlu ve olumsuz olmak üzere çeşitli çıktıları olduğunu belirtmiştir. Olumlu çıktılar arasında eğitim ve öğretimin etkileşimli bir yapıda gerçekleşmesi, kolay ve hızlı bilgi akışı sağlama, eğlenceli ve canlı ders ortamı sağlayarak derslerin verimli bir şekilde geçmesi, katılımı artırma, motive etme, katılanlar arasında bağları güçlendirerek sosyalleşmelerini desteklemek, eğitim ve öğretime destek olma şeklinde sıralanabilmektedir. Olumsuz çıktılar arasında her bireyin eşit koşullarda olmaması, dijital araçlara erişme konusunda güçlük çekme, internet bağlantısı gibi teknik nedenlerden dolayı derse devamın sekteye uğraması ve katılımcıların Discord uygulamasından haberdar olmamaları şeklinde belirtilmektedir. Öte yandan, dijital araçların kullanımının hem global hem de Türkiye kapsamında değerlendirildiğinde geçiş sürecinin devam ettiği, yasal zeminin tam olarak gelişmediği ve dijital araç kullanımının birçok riski barındırabileceği, güvenlik, mahremiyet ve gizlilik konularında göz önünde tutulması elzemdir (Selçuk, 2022).

Discord benzeri platformlarda geliştirilen uygulamada, dijital eğitime uygun nitelikteki gönüllü öğretmenler aracılığıyla öğrencilere hem ders anlatımlarının yapıldığı hem akran yaşlarda olan öğrencilerin yardımlaşabildikleri, sosyalleşebildikleri bir platformun oluşturulması sağlanabilir. Bu platformda, öğrencilerin ihtiyaçlarına uygun türde yayınların planlanması, koordine edilmesi ve yürütülmesi sosyal hizmet uzmanları tarafından sağlanabilir. Tüm bunlara ek oluşturulacak platformla, öğrencilerin okul dışındaki gelişimleri de göz önüne alınarak bütüncül bir bakış açısı ile öğrenci değerlendirmelerinin yapılması, problemlere erken müdahale edilerek koruyucu ve önleyici çalışmaların gerçekleştirilmesi için uygun bir ortam sağlanarak öğrencinin sınav süreci esnasında yaşamış olduğu

olumsuzlukların geliştirilen teknolojik tabanlı uygulamalar ile giderilebilmesi sağlanabilir. Bu bağlamda, günümüzde discord uygulamasının gelecekte gençlerin sosyalleşmek için bir araya geldiği ve etkileşim kurduğu diğer platformların okul sosyal hizmet uygulamaları için alan hazırlayacağını söylemek mümkündür.

Fon

Bu çalışmanın gerçekleştirilmesinde herhangi bir fondan faydalanılmamıştır.

Not

Bu araştırma için Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurulu'nun 05.07.2023 tarihli (Karar No: GO 2023/391, Toplantı No: 2023/07) yazılı onayı alınmıştır.

Kaynaklar

- Abay, A. R., & Keleşoğlu, F. (2016). Okul sosyal hizmeti perspektifinden lise öğrencilerinin akademik başarı düzeylerinin farklı değişkenler açısından incelenmesi. *Yalova Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(11), 9–25. <https://doi.org/10.17828/yalovasosbil.286917>
- Akgümüş, E., Ballanlı, D., Birben, Ş., Dadaylı, A., Sakınç, A. İ., Öztürk, Ö., & Pak Güre, M. D. (2021). Dijital dönüşüm bakış açısıyla yerel yönetimlerde sosyal hizmetlerin sunumu:E-belediye hizmetlerinin analizi. *Sosyal Çalışma Dergisi*, 5(2), 102–116. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/scd>
- Aksoğan, M., Çalış Duman M. (2018). Sosyal medya ve akademik başarı: İnönü Üniversitesi öğrencileri üzerinde bir alan araştırması. *SOCIAL SCIENCES STUDIES JOURNAL (SSSJJournal)*, 4(18), 1624–1638.
- Aksüt, M., & Batur, Z. (2007). İnternet perspektifinde ergenlerin sosyalleşme ve iletişim kurma süreci. *Akademik Bilişim'07-IX. Akademik Bilişim Konferansı Bildirileri*, 31, 39-43.
- Aktan, M. C. (2016). Türkiye’de okullarda öğrencilerin karşılaştıkları problemler ve okul sosyal hizmeti. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 2(1), 244–254. <https://doi.org/10.24289/ijsser.279101>
- Aktan, M. C. (2018). *Türkiye’de okul sosyal hizmetinin yapılandırılması: Gereksinimler, sorunlar ve çözüm önerileri*. Gece Kitaplığı.
- Anılan, H. (2008). Ortaöğretim öğrencilerinin meslek seçimi ve üniversite tercihlerine ilişkin görüşleri (Eskişehir Örneği). *Education Sciences*, 3(2), 238-249.
- Başçillar, M., Karataş, M., & Pak Güre, M. D. (2022). Dijital çağda sosyal algoritmalar: Yapay zeka ve sosyal hizmet. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 22(56), 539–565. <https://doi.org/10.21560/spcd.vi.1081060>
- Bayhan, P., & Işıtan, S. (2010). Ergenlik döneminde ilişkiler: Akran ve romantik ilişkilere genel bakış. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 5(20), 33–44. <https://dergipark.org.tr/en/pub/spcd/issue/21108/227337>
- Birinci, M. (2023). Dijitalleşme ve sosyal hizmet: Sosyal hizmet yönetiminde dijitalleşme. *Çekmece Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(22), 1–28. <https://doi.org/doi: 10.55483/cekmece.1318527>
- Ceyhan, E. K., & Özbesler, C. (2021). Anne baba ve ergenlerin gözüyle okul sosyal hizmet uygulamalarına duyulan ihtiyacın belirlenmesi. *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 18(Eğitim Bilimleri Özel Sayısı), 4428–4452. <https://doi.org/10.26466/opus.839688>
- Creswell, J. W. (2021). *Nitel araştırma yöntemleri, beş yaklaşıma göre nitel araştırma ve araştırma deseni* (M. Bütün & S. B. Demir (çev.); 6. baskı). Siyasal Kitabevi.
- Dağ, A. (2017). Eğitim ile sosyal hizmetin bütünleşmesini hazırlayan koşullar ve Türkiye’de okul sosyal hizmeti. *Journal of Social And Humanities Sciences Research*, 4(12), 718–726.
- Derman, O. (2008). Ergenlerde psikososyal gelişim. *İ.Ü. Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi Etkinlikleri Adölesan Sağlığı II Sempozyum Dizisi*, 63, 19–21.
- Duman, N. (2014). *Okul sosyal hizmetinin tanımı, kapsamı ve çocuk koruma sistemi içindeki yeri*. Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği.
- Dupper, D. R. (2003). School social work: Skills and interventions for effective practice. İçinde *John Wiley & Sons, Inc.*, <https://doi.org/10.1080/00377315509517218>

- Duyan, V., Yolcuoğlu, İ. G., & Artan, T. (2017). *Dünü, bugünü, yarınıyla insanı anlamak (İnsan davranışının kökenleri ve sosyal çevrenin etkileri)*. Nar Yayınevi.
- Ekiz, D. (2020). *Bilimsel araştırma yöntemleri: Yaklaşım, yöntem ve teknikler* (6. baskı). Anı Yayıncılık.
- Erol, Z., Karasoy, G., & Yıldırım, B. (2021). Sosyal hizmetler alanında sosyal inovasyon odaklı uygulamalar: Kamu kurumları örneği. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 32(2), 623–641. <https://doi.org/DOI:10.33417/tsh.866964>
- Fidan, T. (2020). Sosyal hizmetlerde dijital sosyal inovasyon ve sosyal destek uygulaması. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(6), 1973–1991.
- Gencer, T.E., & Aktan, M.C. (2021). Dijitalleşen çağda ve toplumda değişen ihtiyaçlar ve sorunlar: E-sosyal hizmet (Sosyal hizmet 2.0) gereksinimi. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 32(3), 1143-1175.
- Genç, Y. (2016). Üniversite sınavına hazırlanan öğrencilerin sınav kaygılarını etkileyen faktörler. *International Congress on Politic, Economic and Social Studies*, 219–239.
- Güler, A., Halicioğlu, M. B., & Taşkın, S. (2015). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma Teorik çerçeve, pratik öneriler, 7 farklı nitel araştırma yaklaşımı kalite ve etik hususlar*. Seçkin Yayıncılık.
- Gürbüz, S., & Şahin, F. (2018). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri Felsefe-yöntem-analiz*. Seçkin Yayıncılık.
- Karagülle, A. E., & Çaycı, B. (2014). Ağ toplumunda sosyalleşme ve yabancılaşıma. *The Turkish Online Journal of Design, Art and Communication*, 4(1), 1–9.
- Karasoy, G., & Yıldırım, B. (2023). Yaşlılara yönelik dijital teknolojiler ve sosyal hizmet uygulamaları geronteknolojik sosyal hizmet uygulamasını doğurabilir mi?. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 34(3), 727-742
- Karataş, K., Gencer, T. E., Çalış, N., & Ege, A. (2014). *Öğrenci sorunlarının okul sosyal hizmeti bağlamında değerlendirilmesi*. Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği.
- Konuk, N., & Güntaş, S. (2019). Sosyal medya kullanımı eğitimi ve bir eğitim aracı olarak sosyal medya kullanımı. *International Journal Entrepreneurship and Management Inquiries*, 3(4), 1–25.
- Kumcağız, H., Özdemir, T. Y., & Demir, Y. (2019). Ergenlerde sosyal medya kullanımının akademik başarı ve arkadaşlık ilişkilerine etkisi. *International Journal of Social Science Research*, 8(2), 1-17.
- López Peláez, A., & Marcuello-Servós, C. (2018). E-social work and digital society: Re-conceptualizing approaches, practices and technologies. *European Journal of Social Work*, 21(6), 801–803. <https://doi.org/DOI:10.1080/13691457.2018.1520475>
- López Peláez, A., Pérez García, R., & Aguilar-Tablada Massó, M. V. (2018). E-social work: Building a new field of specialization in social work? *European Journal of Social Work*, 21(6), 804–823. <https://doi.org/10.1080/13691457.2017.1399256>
- Mishna, F., Bogo, M., Root, J., Sawyer, J. L., & Khoury-Kassabri, M. (2012). "It just crept in": The digital age and implications for social work practice. *Clinical Social Work Journal*, 40, 277–286. <https://doi.org/10.1007/s10615-012-0383-4>
- Okutan, E., & Göncü Akbaş, M. (2019). 15-24 yaş arası öğrencilerin kariyer kaygılarını incelemeye yönelik literatür araştırması. *Research Journal of Politics, Economics and Management*, 7(1), 33–41.
- Özbesler, C., & Duyan, V. (2009). Okul ortamlarında sosyal hizmet. *Eğitim ve Bilim*, 34(154), 17–25.
- Özcan, Z., & Savaş, S. (2021). Sanal topluluk platformu olarak Discord. *Nosyon: Uluslararası Toplum ve Kültür Çalışmaları Dergisi*, (7), 120–132. <https://dergipark.org.tr/en/pub/nosyon/issue/63425/931194>
- Reamer, F.G. (2013). Social work in a digital age: Ethical and risk management challenges. *Social work*, 58(2), 163-172.
- Sarsar, F., Başbay, M., & Başbay, A. (2015). Öğrenme-öğretme sürecinde sosyal medya kullanımı. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(2).
- Şahin, Ş., & Çöven Özücelik, Ç. (2016). Ergenlik dönemi ve sosyalleşme. *Cumhuriyet Hemşirelik Dergisi*, 5(1), 42–49.
- Selçuk, O. (2022). Yeni medya ve sosyal hizmet: Sosyal medyanın sosyal hizmet alanındaki yeri. *İmgelem*, 6(11), 413-434
- Simpson, J. E. (2017). Staying in touch in the digital era: New social work practice. *Journal of Technology in Human Services*, 35(1), 86–98. <https://doi.org/10.1080/15228835.2017.1277908>

- Sönmez, V., & Alacapınar, F. G. (2019). *Örneklendirilmiş bilimsel araştırma yöntemleri* (7. baskı). Anı Yayıncılık.
- Toğay, A., Akdur, T. E., Yetişken, İ. C., & Bilici, A. (2013). Eğitim süreçlerinde sosyal ağların kullanımı: Bir myo deneyimi. *XIV. Akademik Bilişim Konferansı*, 1–6.
- Yanardağ, U. (2020). Teknoloji ve sosyal çalışma mesleği. *Global Transformation and Differentiation 2*, 40–51.
- Yeşilkayalı, E. (2017). Okul sosyal hizmetinde okul bağlantılı hizmetler. *MCBÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, 15(3), 169–188.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2021). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık.
- Yıldırım, F., Abukan, B., Öztürk, H., & Eker, H. (2020). Sosyal hizmette teknoloji kullanımı ve sosyal hizmet uzmanlarının dijital yapabilirlikleri: Covid-19 salgını odağında bir değerlendirme. *Turkish Studies*, 15(8), 3899–3916. <https://doi.org/https://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.46164>

Web Siteleri

- National Association of Social Workers. "Nasw Standards for School Social Work Services". Erişim tarihi: 04.09.2023. Erişim adresi: <https://www.socialworkers.org/Practice/NASW-Practice-Standards-Guidelines/NASW-Standards-for-School-Social-Work-Services>
- TEDx Talks (2017). *Eğitimde Sınırları Aşmak: OSH RADYO*. Onur Soğuk. TEDx Gündoğdu Koleji.[Çevrimiçi]. Erişim tarihi: 02.10.2023. Erişim adresi: <https://www.youtube.com/watch?v=cbc3Lj6ypFw&t=180s>.

Yazar Biyografisi/Biyografileri

Umut Yanardağ, Doç. Dr., Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Hizmet Bölümünde öğretim üyesi olarak çalışmaktadır. Ekoloji, makro sosyal hizmet, klinik sosyal hizmet, eleştirel sosyal hizmet gibi konularda çalışmalar yapmaktadır.

Damla Çalap, Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Hizmet Ana Bilim Dalında tezli yüksek lisans öğrencisidir.